

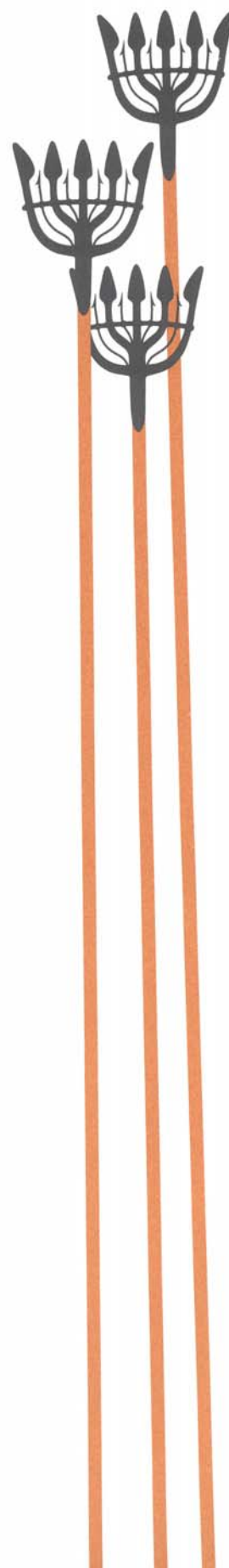
Cirkulationsplats E22 – väg 121

Mörrum socken, Karlshamns kommun

Särskild utredning

Blekinge museum rapport 2005:11
Mikael Henriksson

Bakgrund

Inför byggnation av en cirkulationsplats för E22 - väg 121 vid Björkenäs i Karlshamns kommun beställde Vägverket Sydöst vintern 2005 en särskild utredning för planområdet av Blekinge museum. Läns museet utförde därefter nämnda utredning, vilken i sin helhet bekostades av Vägverket. Föreliggande avrapportering är avsedd att utgöra ett kulturmiljömässigt underlag för planärendets fortsatta hantering.

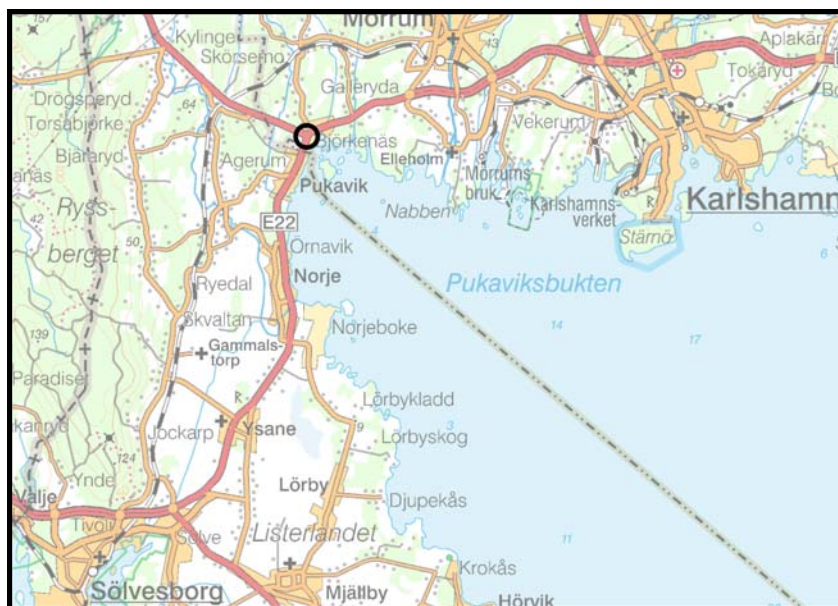

Fig.1 – Aktuellt exploateringsområde markerat på GSD Översiktskartan

Topografi och kulturhistoria

Det aktuella exploateringsområdet ligger i det sydvästligaste hörnet av Karlshamns kommun, i direkt anslutning till den nuvarande sträckningen av E22 (se fig.1). Exploateringsområdet ligger i ett flackt platåläge mellan 5 och 7 m ö h, och terrängen sänker sig successivt österut, ner mot vattnet i Pukaviksbukten. Jordarten inom området består uteslutande av havssand. Studier av äldre tiders kartmaterial gör gällande att markområdet nyttjats som jordbruksmark långt tillbaka i tiden. Det topografiskt gynnsamma läget i kombination med tidigare lösfynd i form av stenåldersartefakter gör sannolikt att mänsklig närvaro i området tidvis varit omfattande under förhistorien. Även i historisk tid har platsen legat invid det naturliga transportstråket, och dagens E22 har här fortfarande samma sträckning som den äldre Kustlandsvägen.

Fig.2 - Utredningsområdet mot ONO

Utredningens genomförande

De planerade markingreppen för cirkulationsplatsen skulle uteslutande komma att påverka stycket SO om T-korsningen E22 – väg 121. Utredningsområdet (UO) kom därför bara att omfatta delar av en jordgubbsåker samt ett tidigare gårdsläge på denna sida av vägkorsningen (se bilaga 1). Sammanlagt drogs fem sökschakt med en totallängd om ca 75 löpmeter inom UO. Arbetsmomentet leddes av närvarande arkeolog från Läns museet. Grävningsarbetet utfördes av en maskinist Hans Moritz med hjälp av en hjulgrävare, försedd med en 1,7 m. bred planskopa. Sökschakten mättes in manuellt och digitaliserades i efterhand mot fastighetskartan i datorprogrammet ArcView 8. I samband med schaktningsarbetet handrensades vissa mindre ytor och misstänkta färgningar undersöktes i undergrunden. En kompletterande ytinventering av åkermarken i direkt anslutning till UO genomfördes, varpå en del lösfynd insamlades. Dokumentation med digitalkamera skedde fortlöpande i samband med fältarbetsinsatsen.

Fig.3 – Utredningsområdets sökschakt 1-5 fotograferade mot SV.

Resultat och diskussion

Sökschakten inom jordgubbsåkerns krönläge var ca 10 m långa, med undantag för schakt 2 som var 6 m långt och schakt 1 som mätte 37 m. Schaktningsdjupet uppgick överallt till mellan 0,4 och 0,45 m och undergrunden bestod av gulbrun till vit havssand.

Markområdet strax söder om E 22 har helt uppenbart varit hårt ansatt av jordbruket under de senaste århundradena, vilket underströks av tydliga spår efter intensiv plöjning. Ett fåtal, knappt skönjbara rester av sotiga och humösa fläckar i undergrunden i schakt 1 resp. 4 påtalade dock någon typ av mänskliga aktiviteter på platsen under sannolikt förhistorisk tid. Spårens ålder gick det inte att säga något om, och en stor mängd djurgångar i direkt anslutning till dessa gjorde en tolkning källkritiskt svårartad, för att inte säga omöjlig. Ett mindre fyndmaterial av främst flinta tillvaratogs i schakt 1 resp. 2, vilket kompletterades med ett 10-tal stycken, tillvaratagna vid ytinventeringen av närområdet. Kristianstadflintornas kvalitet kan sammanfattas som allmänt dåliga. Merparten var frostsprängda och patinerade efter att ha plöjts omkring samt legat exponerade för väder och vind, och något enstaka fragment var svallat.

Det insamlade flintmaterialet utgjordes nästan uteslutande av avfall från verktygstillverkning, men inga tidstypiska former påträffades som kunde ge närmare dateringar än till allmän stenålder och sannolik neolitisk tid.

I den nordligast liggande delen av UO fanns fortfarande rester av platsens äldre gårdsstruktur med såväl stenkonstruktioner som kulturväxter och träd helt synliga i terrängen. Även i övrigt framkom recenta fynd av glas, tegel, porslin och järnskrot överallt i samband med schaktningsarbetet. En ökad mängd sentida fynd påträffades i schakt 1 resp. 5, och i det förra schaktets nordöstligaste 10 metrar kom omfattande, omrörda jordmassor i dagen, vars koppling till de sentida byggnadsspåren var otvetydig.

Utifrån de gjorda observationerna i samband med utredningens fältarbetsmoment kunde det påvisas att platsen i stor utsträckning påverkats av senare tiders omfattande jordbruk. Det är därför osannolikt att antikvariskt värdefulla spår kommer att påverkas i någon större omfattning då planerade exploateringsarbeten genomförs på platsen.

Figurförteckning

Fig.1 Utredningsområdet markerat på GSD Översiktskartan.

Fig.2 Utredningsområdet vid korsningen E22 – Väg 121 fotograferat mot ONO.

Fig.3 Utredningsområdets sökschakt 1-5 fotograferade mot SV.

Bilagor

Bilaga 1 – Schaktplan särskild arkeologisk utredning, Pukavik.

Administrativa uppgifter

Blekinge museum dnr: 100-0179-05

Undersökningstid: 2005-04-28

Personal: Mikael Henriksson

Läge: Fastighetskartan, blad 3E 5g Mörrum

Koordinatsystem: Plan 2,5 gon W Blekinge 10.

Koordinater för undersökningsytans sydvästra hörn: x: 6226966 y: 1430236

Dokumentation: Mätdata och 15 digitala fotografier förvaras i Blekinge museum.

Fynd: Blm 26095

Kartanvändning: ©LMV, Gävle, 2005 resp. ©LMV Ärende nr M2005/2857

Bilaga 1 - Schaktplan särskild arkeologisk utredning, Pukavik

